

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Human rights

حقوق بشر

فرستنده: نظر محمد مطمئن

۲۴ جنوری ۲۰۱۶

بسم الله الرحمن الرحيم

د "گوانتانامو وتړی" اعتراض کوونکو پرېکړه لیک

نږدې څوارلس کاله وړاندې، کله چې امریکایي ځواکونو پر افغانستان یرغل وکړ، د گوانتانامو په ټاپو کې له محاکمې پرته، د ټولو انساني ارزښتونو او بشري کنوانسیونونو پر خلاف انسانان ساتل کېږي. څوارلس کاله وشول، چې په دغه ټاپو کې بنديان په نارنجي لباس، لاس تړلي او مخ پټي بنکاره کېږي.

کله چې امریکا د افغانستان په جگړه کې عملاً ښکېل شوه، د جگړې یو شمېر بنديان یې د بگرام، کندهار له زندانونو پرته، د گوانتانامو په زندان کې هم واچول. له دغو اسیرانو څخه هغه حقونه هم وتروړل شول چې نړیوالو بشري قوانینو اسیرو انسانانو ته په پام کې نیولي دي.

نه یوازې دا چې د افغانستان بلکې د نورو گڼو هیوادونو له دغو اسیرانو د دفاع او د محاکمې حق واخیستل شو، بلکې د «شکنجې او سپکاوي ضد کنوانسیون» (۱۹۸۴) پر خلاف جنسي سپکاوي وشول، په سپیو ودارل شول او حتی له خوبه به برخې شول. تېر کال کانگریس ته د وړاندې شوي راپور یوې برخې د امریکا لخوا پر زندانیانو له شوو ظلمونو پرده پورته کړه چې په امریکا کې دننه او بهر یې د بشري حقونو ادارو نیوکې راوپارولې. په گوانتانامو زندان کې داسې ځورونې او کړونې وشوې، چې د یوویشتمې پېړۍ بشري ارزښتونه پرې وشرمېدل.

که څه هم د افغانستان پخوانی ادارې د خپلې واکمنۍ د وروستي کال پر مهال د یوه کمېسیون له لارې د بگرام د ځینو زندانیانو دوسیې وڅېړلې چې ډېری یې بی گناه وو او پرېښودل شول. له بده مرغه د ملي یووالي حکومت له تشکیل راهیسې یو ځل بیا بگرام زندان ته انسانان ولېږدول شول. داسې راپورونه هم خپاره شول چې د بگرام زندان مدیریت یو ځل بیا امریکایانو ته په لاس ورکړل شوی دی.

که څه ولسمشر بارک اوباما په ۲۰۰۸م کال کې د خپل ټاکنیز کمپاین پر مهال د امریکا او نړۍ له ولسونو سره ژمنه کړې وه چې دغه زندان به تری خو لا هم نږدې ۱۰۰ تنه انسانان په گوانتانامو ټاپو کې ساتل کېږي. مورن دلته د امریکا د حکومت پر دې کار اعتراض کوو، د نړۍ پر بشري وجدان غږ کوو چې زموږ دا غږ بدرگه کړي. مورن د امریکا پر حکومت غږ کوو، که چېرته پر دغو اسیرانو جرم نه شي ثابتولای، نو باید دا کسان ژر تر ژره ازاد او خپلو هیوادونو ته واستول شي.

زموږ غوښتنې دا دي:

لومړی: د امریکا حکومت باید د بشري حقونو نړیوالې اعلامیې او د امریکا خپل عدلي او قضایي سیستم په پام کې

نيولو سره، د گوانتنامو زندان له اسيرانو سره قانوني، اصولي او انساني چلن وکړي. دغو اسيرانو ته بايد خپل حقونه ورکړل شي، بايد وکيل او محکمي ته د لاسرسي حق ورکړل شي؛
دويم: ټولو اسيرانو ته بايد غرامت ورکړل شي او د هغوی د حيثيت اعاده دي وشي. مور باور لرو، چې هېڅ مبلغ نه شي کولای د دوی او د دوی د کورنيو رنځ او عذاب ته دوا شي، خو بيا هم د امريکا سياسيون بايد پوه شي چې سوله د عدالت تامين غواړي.
درېيم: مور غواړو چې په بگرام، اروپا او ختيزې اسيا کې د امريکا نور پټ او بنکاره زندانونه هم بند شي او له اسيرانو سره يې د بشري کنوانسيونونو له مخې چلن وشي؛
څلورم: په ځانگړي ډول د بگرام زندان د زندانيانو مسئله بايد د ملي يووالي حکومت واضحه کړي. حکومت د تېرو پرېکړو پر خلاف يو ځل بيا د بگرام زندان مسؤليت امريکايانو ته سپارلی چې مور ته د منلو وړ نه ده؛
پنځم: مور د نورو ازادې غوښتونکو خوځښتونو په ملتيا و ملگرتيا د زندانيانو پر ضد د امريکا د ترسره شوو جرمونو ثبت، ارشيف او د نړيوال جنګي جنايت په توګه گڼل او نړيوالي جنايي محکمي ته وړاندې کول غواړو.
او په پای کې يو ځل بيا د امريکا له حکومت او په ځانگړي ډول له ولسمشر بارک اوباما څخه غواړو چې د امريکا له ولس او نړيوالو سره دي د گوانتنامو زندان د تړلو په تړاو خپله ژمنه پلي کړي تر څو په تاريخ کې د يوه بشري نقض د مخنيوي کوونکي په توګه ثبت شي.
په درنښت